

2 C 'GLA' PO POST. CITAJTE, KAR

na dan 116 E. 72nd St. E. 69th St. ANIMA

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

No. 195 - Štev. 19

VOLUME LII - LETNIK LII

NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 5, 1944 - ČETRTEK, 5. OKTOBRA, 1944

BUY EXTRA WAR BONDS Today!

WAR LOAN

Tel: CHelsea 3-1242

OBKOLJITEV BEOGRADA

Ruski tanki in kozaki, ki so včeraj napredovali najmanj 26 milj po jugoslovanskih planjavah, so se na severozapadni strani približali Beogradu na 14 milj; južno od Donave pa se je osvobodilna vojska maršala Tita združila z rdečo armado in sedaj skupno prodirata proti Nišu.

Rdeča armada in Titovi partizani prodirajo ob bolgarski meji po dolini Timoka in so oddaljeni od Niša še 36 milj. Niš je velevažno železniško križišče, kjer se križata železnici Sofija-Beograd in Atene-Beograd.

Na Beograd pritiskajo Rusi s severa, severovzhoda in jugovzhoda, partizani pa prodirajo proti prestolici od zapada in juga.

Druga ukrajinska armada maršala Rodiona J. Malinovskega je v 48 urah iz Rumunske v Jugoslavijo napredovala 45 milj in je razbila močne nemške utrdbe severno in severovzhodno od Beograda ter je dospela skoro v predmestje Beograda, ko je zavzela Kraljevecevo.

Z zavzetjem Kraljeveceva, 14 milj severovzhodno od Beograda je rdeča armada preskrla zadnjo železnico severno od Donave za umik nemške posadke v Beogradu in ostala je samo še železnica južno od Donave.

Ruska infanterija v ameriških jeepih, tanki in kozaki naglo prodirajo ob Vršač-Beograd železnici in cesti ter so prišli skozi Alibunar, Vladimirovac in Novo selo v Kraljevecevo.

Drugi oddelki rdeče armade so napredovali 26 milj in so osvobodili Debeljačo ter zasekli Budimpešta-Beograd železnico na razdaljo osem milj. Ob železnici, ki pelje iz Beograda proti severu, so Rusi tudi osvobodili Črepajo, kjer so Rusi samo tri milje od zadnje velike ceste, ki pelje proti severu od Donave.

Rusi so tudi oddaljeni samo še šest milj od Pančeva, kjer se križajo tri železnice in pet cest, ob čilivu Tamisa v Donavo. Neko poročilo pravi, da

se jugoslovanski partizani že bore po ulicah Pančeva, ki leži osem milj severno od Beograda.

Rdeča armada jugovzhodno od Beograda je razširila svoje oporišče ob južnem bregu Donave pod Železnimi vrati in se je združila z osvobodilno armado maršala Tita ter se sedaj skupno bojujeta proti sovražniku.

Zapadno od Negotina je bilo ubitih nad 1000 Nemcev; obe armadi pa sta zavzeli velike bakrene rudnike v Boru ter skupno prodirata po dolini Mlave proti Beogradu. Obe armadi sta obšli Zaječar in sedaj z veliko podporo domačega prebivalstva prodirata proti Nišu in sta osvobodili Vratarnico, 37 milj severovzhodno od Niša. Osvobodili so že Zvezdan, tri milje zapadno od Zaječarja in Grilian, tri milje južno od mesta, ki je vsled tega obkolinjeno od treh strani in imajo Nemci odprto samo še eno cesto proti jugozapadu, po kateri se morejo umakniti.

Južno od Beograda Titova armada prodira proti zapadu po dolini Morave proti Kragujevacu, kjer se križata več cest. Radio Svobodna Jugoslavija naznanja, da so v teku vroči boji okoli Arandjelovca in Topole, 32 in 36 milj proti jugu. Partizani tudi prodirajo proti Valjevu, 45 milj jugozapadno od Beograda. Bi jejo se tudi boji okoli Jakova, blizu zapadnega beogradskega predmestja Zemuna.

Rusi tudi poročajo o vročih bojih na meji Madžarske in Rumunske in da se bitka za Szeged bliža koncu. Nemci poročajo, da proti Nišu prodira 75.000 Rusov.

KUPITE EN "EXTRA" BOND DANES!

MARŠAL TITO NA VISU

Slika kaže maršala Tita v spremstvu njegovega pribočnika, na dalmatinskem otoku Visu, ko gre na sestanke z dr. Ivanom Šubašićem.

KAKO JE GESTAPO POSTOPAL S BELGIJCI V BREENDONCKU

Kot poroča vojni poročevalec Frank Fisher iz Breendonck, Belgija, mu je sodnijski paznik povedal, da so Nemci pobili nad 120 Belgijcev na mesec.

Paznik je poročevalcu Fr. Fisheru pokazal dvorišče na katerem so bile žrtve, ki so bile najprej mučene, vstreljene ali pa obešene.

Tam še stoje vislice, okoli njih pa ovenele svetilce, ki so jih prinesli sorodniki umorjenih.

Belgijci bodo Breendonck ohranili. Ko bo prišel mir, se bodo mogli turisti pripeljati iz Bruslja do male trdnjave blizu Antwerpena in bodo videli, kako so gestapovci mučili svoje žrtve.

Tam bodo železni drogi in vrvi, s katerimi so žrtve privezali za gležnje, jo dvignili navzgor in jo zopet naglo spuстили navzdol po več ur. Tam je tudi soba, kjer so ljudi pretepali z žičnimi vrvmi in tam je še več prostorov in mučilnih predmetov.

Kadar so gestapovci ožgali svojo žrtev z razbeljenim železom, so grelji železo v peči poleg mize, na kateri je bila žrtev privezana.

To mučenje so večinoma prestali. Nato so žrtve prenesli v drugo sobo, kjer so jo privezali za noge in jo dvignili do stropa, nato pa jo spuščali naglo po dva čevlja navzdol. To je trajalo dve ali tri ure, gori in doli, dokler ni glava otekla, da je bila podobna balonu in je tekla kri iz ušes, nosa in ust.

Zopet v drugi sobi ni drugega kot zračna sesalka. Skozi luknjo v zidu, so Nemci v sobo spuščali plin in če je bila žrtev dovolj močna, je s sesalko toliko časa odstranjevala plin, dokler ni žrtev omagala. Slabotnejši so takoj umrli.

Tudi z mrazom in vročino

so mučili ljudi. V sobo so najprej napeljali zelo vroč zrak, nato pa naglo zelo mrzlega. Posledica tega si lahko mislite.

Včasih je nemški major ukazal obsojencem sleči se do nagega, nakar so morali iti pod ledeno mrzel prš; zunaj pa so čakali drugi nagi v snegu do kolen. Po pršu so morali zopet po snegu v sobe. Toda v sobah je samo smrt našla mir.

Nemci so vpeljali popolnoma priprost način, da so se morali ljudje vedno gibati. Stegne sob, ki so bile šest čevljev dolge in ravno tako široke, so bile pobeljene z apnom. Na čegar obleki je bil kak bel madež, so ga pretepli. Tako so možje in žene stali tesno stisnjeni po 12 ur.

Belgijci niso popustljivi ljudje, saj sedaj še ne. V teh sobah so sedaj zaprti belgijski kvizlingi, ki pa so le toliko na boljšem, da jih ne mučijo. Toda kvizlingi tega ne vedo in se varujejo, da se ne bi pomazali, boječ, se da bi bili mučeni.

Na zidu so nekateri zaznamovali, koliko dni je kdo prebil v teh sobah. Eden je prenesel 20 dni. Ena žrtev je napisala: "Marcel Bouchard - umrl za domovino."

Finci obkolili Nemce

Poročilo iz Haparande na Švedskem naznanja, da so finske čete, ki podijo Nemce iz severne Finske, skoro popolnoma obkolile četo kakih 2000 Nemcev v Vajakkali. Prebivalci mesta so pričeli bežati, ker pričakujejo vročih bojev.

Tanki drvijo v zapadno steno

Ameriški tanki drvijo skozi vzlet, ki jo je napravila infanterija v Siegfriedovo črto severno od Aachena ter so pričeli napadati zasilno in naglo zgrajeno utrjeno črto ob Reni.

Ko so težki Sherman tanki vdrti skozi dve milj široko odprtino v zapadnem zidu, so se razpršili na vse strani.

Po oblačni noči je nastopilo jasno jutro, kar je zelo pomagalo tankom v prodiranju in tudi aeroplani so mogli bombardirati nemške postojanke za zapadnim zidom.

Odbitih je bilo šest sovražnih protinapadov in trije zelo močni med Finkenrathom in Frelenbergom, 7 in 11 milj severno od Aachena, kjer je infanterija prve ameriške armade generala Hodgesa prebila črto.

Okoli poldneva so pridrvili tanki, na katerih so stali infanteristi ter so vdrti skozi črto pri Ubachu sredi vrzeli navzlic silovitemu nemškemu artilerijskemu ognju. Več ur se je bila vroča bitka, v kateri so se Nemci branili za naglo zgrajenimi utrdbami in zakopi. Zadnja poročila naznanjajo, da nemški odpor ponehne in tanki se postavljajo v vrste, da vdarijo proti Reni, do katere imajo še 30 milj.

Associated Press poroča, da se Amerikanci bore več kot 2 milj v notranosti Nemčije v Siegfriedovi črti. Najljutejši boji se bijejo okoli Ubacha in Merksteina in Nemci naglo dovažajo artilerijo, da zavstavijo Amerikance v njihovem prodiranju proti Reni.

Niže proti jugu na fronti ameriške tretje armade generala Pattona so ameriški infanteristi splezali na utrdbe Fort Drianta in so poslušali razgovore Nemcev v utrdbah in podzemskih hodnikih pod seboj. Vršili so zelo nevarno delo, ko so skozi odprtine vlivali olje in naboje TNT ter jih zažigali. Medtem pa je artilerija razbijala utrdbe.

Trdnjava Driant je najmočnejša trdnjava pred Metzom in Amerikanci so jo že večinoma zavzeli. Z zavzetjem te trdnjave bodo Amerikanci dosegli največjo zmago v 1500 letih, kajti nobena trdnjava okoli Metzja ni bila zavzeta od leta 451, ko so Huni zavzeli Metz.

Nemci dobro vedo, da je s padcem Drianta zapečaten usoda Metzja, ki je oddaljen samo pet milj.

Italija ne sme dobiti kolonij

Angleški vnanji minister Anthony Eden je včeraj v poslanski zbornici povedal, da angleška vlada ne bo dovolila, da bi bile Italiji vrnjene kolonije. Rekel je, da se bo vlada držala svoje izjave, da je italjansko cesarstvo v Afriki nepreklicno izgubljeno.

Nemške izgube na Kreti

Alžirski radio naznanja, da so zavezniške vpadne čete pobile, ali vjele polovico nemških okupacijskih čet na Kreti.

KATOLIŠKA CERKEV V SOVJETSKI RUSIJI JE ENAKOPRAVNA

Rimo-katoliki v Rusiji imajo iste pravice kot druge verske skupine v Sovjetski uniji ter jim je dovoljeno občevati z Vatikanom, koliko je to občevanje omejeno na verske zadeve.

To izjavo je zastopnik Religious News Service podal Ivan Vasiljevič Poljanski, načelnik nanovo ustanovljenega sovjetskega sveta za zadeve verskega bogoslužja.

To je prva uradna izjava glede staleža rimo-katoličanov v Sovjetski uniji. Največ katoličanov je v zapadni Ukrajini, v zapadni Beli Rusiji in v Litvi, nekaj jih je tudi, kot je rekel Poljanski, v Letski in v Estonski.

Poljanski, 46 let star učitelj in bivši vojak v rdeči armadi, je rekel, da imajo katoličani svoje cerkve, opravljajo svoje verske dolžnosti in imajo svoje cerkvene voditelje.

"Katoliški državljani imajo iste pravice, kot drugi verniki," je rekel Poljanski. "Pred pisi, ki veljajo za otvoritev in vzdrževanje katoliških cerkev, so isti, kot za druge vernike. Vsaka registrirana katoliška družba dobi nalogo, da sezida poslopje za cerkvene obrede in more svobodno vabiti ljudi, da pridejo v cerkev. Katoličani imajo lahko duhovnike in škofe, zbirajo sklade, tiskajo molitvenike in druge tiskovine in morejo imeti zborovna."

"Do sedaj smo imeli že mnogo iskkušen s katoliškimi voditelji. V Litvi nadškofijski metropolit Jalbžikovski, katerega so preganjali Nemci in ga je rešila rdeča armada, sedaj vodi svoje vernike z vso našo podporo. Škof v Lucku vodi tudi škofiji v Žitomiru in Kamencu. Škof nas je pred kratkim prosil, da mu pomagamo, da se more vrniti v svojo hišo, ki so jo zaplenili Nemci. Takoj sem mu to dovolil."

Na vprašanje glede verske vzgoje mladine je Poljanski odgovoril: "Naše postave so določile ločitev cerkve od države. Učenje veronauka je zadeva edino za starše in otroke."

Katoličani in drugi verniki morejo svoje otroke poučevati v svoji veri na svojih domovih.

Več staršev pa more obratiti otroke v kaki privatni sobi in na drugih privatnih krajih,

kjer jih lahko poučujejo duhovniki.

Poljanski pa je dodal, da veronauka ni dovoljeno poučevati v cerkvah, sinagogah in mošejah.

"To bi bilo proti našim uveljavljenim postavam," je rekel, "ki določajo, da je cerkev prostor, kjer morejo verniki moliti, pa nič drugega."

Glede odnošajev katoličanov v Rusiji do Vatikana je Poljanski rekel: "Iz čisto notranjega cerkvenega ozira ni za katoličane nobene ovire za občevanje s papežem, da se s njim posvetujejo in prejemajo od njega nasvete. To je popolnoma cerkvena zadeva."

Preiskava o padcu

Rima preložena

Vlada ministrskega predsednika Ivanoe Bonomija je na nasvet zavezniške kontrolne komisije preložila za nedoločen čas preiskavo, ki je imela namen dognati, zakaj se je Italija tako hitro podala Nemcem po italjanskem premirju z zavezniki 9. avgusta, 1943.

Komisija je Bonomiju povedala, da se ji preiskava, ki bi imela dalekosežne politične posledice, za sedaj ne zdi primerna, ker je mnogo zelo važnih prič v severni Italiji, poleg tega pa bi tudi mogoče škodljivo vplivala na moralo italjanske armade.

La Guardia bo dobil mesto

Predsednik Roosevelt je na časninarski konferenci namignil, da bo newyorški župan v kratkem dobil zelo važno vladno mesto v Italiji, toda več ni za sedaj hotel povedati.

"Župan si je že preskrbel uniformo," je rekel nek časninkar predsedniku. Neka časninkarica je pa pripomnila, da je La Guardia že lansko leto kupil uniformo.

Predsednik se je nasmejaj in rekel, da bo najbrže še vedno prav.

Kupite en "extra" bond danes!

ROJAKI IN ROJAKINJE V GREATER NEW YORK - POZOR!

Prihodnji pondeljek dne 9. oktobra ob 10. uri zjutraj se otvorijo slovenska podružnica pomožne akcije za zbiranje obleke, obuvala, itd., in sicer na prostoru pod naslovom: 665 SENECA AVE., vogal Gates Ave., BROOKLYN, N. Y. — Prostor bo odprt do nadaljnjega vsaki dan od 10. ure zjutraj do 10. ure zvečer.

Naproseni ste rojaki in rojakinje v Greater New Yorku osobito iz Brooklyna in okolice, da prinesete obleko, obuvala, itd., ki mislite darovati za naše reveže v stari domovini na zgoraj označeni naslov, kakor hitro mogoče.

Odbor.

Zemljevid kaže osrednje evropske države, v katere prodira rdeča armada. Rusi so zasedli celo Rumunsko in Bolgarsko ter sedaj prodirajo v Jugoslavijo in na Madžarsko. Na jugu pod št. 2 je Grška in Egejski otoki, od koder se Nemci naglo umikajo proti severu, kjer pa jih bodo prestregli jugoslovanski partizani in Rusi.

GLAS NARODA

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenia Publishing Company, (A Corporation) Frank Rehner, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lapaha, Sec. Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays. Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

KA OBLO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADOJ \$7.-; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.-.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenkri sobot, nedelj in praznikov. "GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y. Telephone: CHelsea 8-1543

Tla goriyo pod nemškimi nogami

(Ta članek je napisal slovenski časnikar Ivan Regent, ki je v Moskvi in je član Vseslovenskega Odbora v Moskvi. Članek je bil poslan brzojavno iz Moskve.)

Srečal sem veliko skupino bivših slovenskih vojakov v Hitlerjevi armadi v sovjetskem taborišču za vojne ujetnike. Povedali so mi, da so se odločili prispiti sovjetsko vlado za dovoljenje, da primejo za orožje in se bore proti nemškim tolovajem.

Na moje vprašanje, kdaj in kje so bili vjeti, je eden med njimi—Nande Pirc—odgovoril:

"Vi se motite; rdeča armada nas ni vjela, temveč osvobodila."

Istega dne sem dobil sličen odgovor od nekega italjanskega ujetnika:

"Nemci so nas vjeli," je rekel Antonio Belloni, "v Italiji. Nismo se hoteli bojevati za Nemce in so nas zato vjeli in so nas za kazen poslali na vzhodno fronto, da smo kopali zakope, in gradili utrube za nemško armado. Sedaj pa nas je rdeča armada osvobodila."

Vojaki, ki so bili za Hitlerja mobilizirani v zasedenih delih, smatrajo rdečo armado kot rešiteljico.

Imel sem dolg razgovor s Slovenci. Povedali so mi o junaški borbi slovenskega naroda. Ves narod je vdeležen v tem boju. Kmetje skrivajo žito pred nemškimi vpadniki in dajejo svoj delež partizanom in osvobodilni armadi. Delavci uničujejo tovarne, ki delajo za Nemce. Rudniki v Trbovljah, Zagorju in v Idriji so bili zaliti z vodo. Celotno prebivalstvo v zasedenih krajih zbirajo denar in živež za partizane.

Nemci in njihovi podrepaniki vedo, da jim smrt preti od vsepovsod. Nemci divjajo. Pri pripovedovanju o Hitlerjevih grozodejstvih v Sloveniji se človeku jeziyo lasje.

Janez Andrejka mi je pravil, da je sam videl, kako je SS-vojak nataknil petletnega otroka na bajonetu in ga nosil po vasi celo uro. Z otrokom na bajonetu je stopil v gostilno in je naročil pivo.

Anton Rea, ki pride iz okolice Maribora, je bil mobiliziran v nemško armado leta 1943.

Povedal mi je: "Nastanjeni smo bili v mariborski vojašnici. Ponoči so pripeljali pet slovenskih partizanov in gestapovi so jih trpinčili pet ur. Enemu so odrezali ušesa, nato še desno roko, ga skupili in so ga pustili izkrvaveti do smrti."

Devetnajst let stari Jacobs (?), ki je bil tudi mobiliziran leta 1943, je videl nemške vojske, ko so odšli ponoči in so ropali po vasi. Vsakikrat so pripeljali s seboj moške in ženske, obleke, čevlje in denar in slike, kokoši in osoljeno govedino. Obleke, čevlje in osoljeno meso so poslali svojim družinam v Nemčijo. Nemško poveljstvo je nagovarjalo k ropanju.

Nekega dne, ko je prišlo nekaj kmetov in so se pritožili zaradi ropanja, je bil eden med njimi vstreljen, ostalih šest pa je bilo poslanih na prisilno delo v Nemčijo.

Andrej Mlakar, ki je doma iz Gorenje Bistrice, je povedal, da so v njegovi vasi Nemci obesili 34 slovenskih kmetov, ker so bili obdolženi, da so pomagali partizanom.

"Razvaline in grobovi pokrivajo Slovenijo," je rekel dijak Mali. "Tudi le približno ni mogoče povedati, koliko vasi in trgov so Nemci požgali in koliko Slovencev so pobili ali pa so jih poslali v Nemčijo. Moje rojstne vasi ni več. Mnogo vasi je zapuščenih. Toda iz razvalin se dviga nova demokratska Slovenija. Slovenci ne jokajo, temveč se borijo in se maščujejo. Tla goriyo pod nemškimi nogami!"

REGENT,

Vseslovenska časnikarska služba.

AMERIŠKI JUGOSLOVANI STOJE PRED VELIKIMI NALOGAMI

Piše Jovan Radoman (član predsedništva Združenih Jugoslovanskih društev v New Yorku)

V času, ko se nahaja herojska sovjetska armada na jugoslovanskem ozemlju in ko je osvobodjenje naše stare domovine na vidiku, ter takorekoč vprašanje dneva, imajo ameriški Jugoslovani pred seboj velike naloge in dolžnosti.

Naš narod v stari domovini je tekom zadnjih treh let pretrpel nepopisne muke in trpljenja skozi kakršno ni šel noben drug narod. Od ene strani ga je bil v obraz barbarški Hitlerizem, kateremu ga je vrigel v žrelo brezvestni in korumpiran režim, od druge pa donacij izdajalci, ki so pomagali naci-fašizmu. Tako ni narodu preostajalo drugega kakor da se ali poda osvobodilcem in kloni glavo v suženstvu, ali pa se dvigne z golo pestjo, liki mali David, proti okrutnemu sovražniku. Komurkoli je poznana viteška tradicija jugoslovanskega naroda in njegove nenasiljive ljubezni do svobode, ni nikdar za trenotek dvomil o tem, kako se bo ta narod odločil — odločil, da stopi na pot časti in slave in s poletom, ki spominja na divne stihe pesnika Jakšiča:

"Padajte braće, plivte v krvi, psujajte sela, nek gori plan! bacajte sami u oganj djecu skidajte sa sebe ropstvo i sram!"

Da, bratje in sestre Jugoslovani v Ameriki, vasi in trgi in mesta po Jugoslaviji so v plamenih že tjo dolga leta. Njeni viteški sinovi in hčere se bore pod genialnim vodstvom maršala Tita, ter prelivajo svojo kri in pobijajo narodove sovražnike, da očistijo svojo zemljo naci-fašistične kuge. . . . tuje in domače.

Tekom te težke borbe je bila Jugoslavija strahovito opuščena in narod je lačen in bos in gol; nimajo zdravilskih in sličnih potrebščin, niti najelementarnejših ne. . . . Neki ugledni ameriški dopisnik je pred kratkim pisal iz Italije, da je padla Evropa v pogledu življenskega standarda pod nacijski za najmanj sto let nazaj. . . . celo voščeno svečo se težko dobi, petrolejke pa še težje. . . . naša dolžnost je torej, da pomagamo našim bratom onstran morja, katerim je naci-fašizem izropal vse kar je mogel.

Vsakega bo gotovo zanimalo, kaj so v tem pogledu ukrenili dozdej Jugoslovani v mestu New Yorku in kaj namest ravajo še storiti v bodoče v pomoč svojemu narodu v starem kraju. Že pred tremi leti so pišili newyorški Jugoslovani do prepiranja, da bo mogoče doseči veliko večje uspehe ako bodo delovali skupno vsi Jugoslovani, Srbi, Slovenci in Hrvatje. Tako je prišlo do združenja jugoslovanskih društev in skupin, katerih je sedaj vključenih v organizaciji združenih jugoslovanskih društev okoli petdeset po številu. Uduženje je dozdej doseglo lepe uspehe.

Da bi pa svojo delavnost še povečalo, je Uduženje bilo pred nekaj meseci reorganizirano. Narejen je bil načrt za sestavo takozvanega širjega odbora, v katerem so zastopani predstavniki prav vseh vključenih društev ali organizacij. To tvori naše upravno telo. Izvrševanje odlokov širjega odbora ima v svojem področju eksekutivni odbor. Poleg tega ima organizacija svoj prosvetni odbor, odbor za vojne aktivnosti, ter odbor za sodelovanje z vseslovenskim kongresom in Združenim odborom

južnoslovanskih Amerikancev. Na čelu Uduženja je predsednik sestojec iz treh članov — po eden od vsake narodnosti — torej eden Slovenec, eden Srbin in en Hrvat. Sejam predsedujejo izmenoma. — Naš naslov je: Union of Yugoslav Americans, 236 West 40th St., New York, N. Y.

Vsi odbori Uduženja so delavni in so dosegli zavirljive uspehe v svojih področjih. Posebno se je odlikoval odbor za vojne aktivnosti. Ob-priliki Petega vojnega posojila je bila določena kvota v znesku \$150.000 za newyorško jugoslovansko naselbino — in odboru za vojne aktivnosti se je zahvaliti, da je bila ta kvota presežena za celih \$50.000.

Od poedinih organizacij, ki so vključene v Uduženju, se posebno odlikuje Klub jugoslovanskih pomorščakov. Ta klub je dozdej nabral okrog \$10.000 za pomoč jugoslovanskim Partizanom. . . . preko sto častnikov in mož se je tudi izrelo, da bodoje brezplačno služili na ladjah, ki bodo dostavile material za Osvobodilno vojsko in narod Jugoslavije, ter za jugoslovanske begunce. Delovanje in požrtvovalnost članstva tega značilnega kluba, bo opisano obširneje v posebnem članku.

Poedine organizacije, priključene Uduženju, imajo v svojih blagajnah več kot \$15 tisoč za jugoslovanske Partizane. Nabralo se je tudi že precej blaga, ki čaka odposiljavitve.

Vkljub svoji najboljši volji pa Uduženje do sedaj ni moglo ničesar ukreniti glede odposiljavitve blaga, ker ni imelo dovoljenja od ameriških oblasti, da blago pošlje v stari kraj. Ali zdaj je ta velika zapreka odstranjena, kajti Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev je dobil dovoljenje za zbiranje in pošiljanje pomoči v staro domovino. Naše Uduženje se bo poslužilo te prilike in tudi druge jugoslovanske organizacije po deželi naj store isto, ter prično zbirati pomoč v obleki, obutvi in denarnih prispevkih, za katere se bo nakupilo zdravil in drugih nužnih potrebščin, ki bodo zdaj mogle biti poslane v Jugoslavijo. — Za pomoč se bomo obrnili ne samo na Jugoslovane, pač pa tudi na druge narodnosti, saj se bo našel mnogokdo, ki bo rad prispeval na pomoč herojskemu ljudstvu Jugoslavije.

Pričakujemo, da se bodo posebno naše ženske potrudile in zavzele za zbiranje pomoči — gotove skupine jugoslovanskih žensk so v tem pogledu že veliko storile in bodo brez dvoma tudi v bodoče.

Sicer se je med Jugoslovani v Ameriki zbiralo pomoč že dalj časa. Slovenci, Hrvatje in Srbi so imeli in še imajo svoje pomožne organizacije, ali vse to so bile separatne akcije in uverjeni smo, da bi bilo koristno in pravilneje ako bi se za pomoč staremu kraju združili in delovali skupno pod okriljem ene same organizacije, v kateri so zastopani Slovenci, Srbi in Hrvatje. . . . tako organizacija je Združeni Odbor Ju-

žnoslovanskih Amerikancev — 1010 Park Avenue New York, N. Y. — United Committee of South Slavic Americans.

Na delo, ameriški Jugoslovani! Strmino svoje sile, da bomo zbrali čimveč pomoči za naš trpeči in stradajoči narod v starem kraju, ki se tako silajno in vkljub vsem velikim težavam vztrajno in do konca bori za svoje končno osvobodjenje. Dovolj nas je, da lahko izdatno pomagamo, če le hočemo strniti naše delovanje in storiti vsak svojo dolžnost. . . . do svojih bratov in sester onstran. . . .

Hjtra pomoč je dvojna pomoč! . . .

Ne pozabite krvavečega naroda v domovini! — Pošljite Vaš dar še danes Jugoslovskemu Pomožnemu Jdboru 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

S PESMIJO V BOJ

Louis Adamič je pred kratkim prejel sledeče pismo od našega vojaka Stevana Popovića (Camp 1, H. Q. N. L. A. Y., C. M. F., Italy):

"Dragi g Adamič: "Po šestih mesecih katere

sem prebil v ameriških bolnicah, kjer sem bil deležen njihovega znanega gostoljubja sem dospel v mojo vojsko v Italiji.

Tu pri naši vojski nahajate na nenavadne prizore: bolni u. lahajo iz bojišč na fronto, a oni odločeni za delavne bataljone tudi uhajajo na fronto, ker jim je ljubše boriti se. kot pa delati daleč od fronte. Tu se tekmuje, kdo bo prej prispel v borbo. A v boj se gre s pesmijo; in to so one nove pesmi, ki govorijo o borbi in svobodi. Tu se zbirajo naši rodoljubi iz Istre, ki so bili zasužnjeni pod fašistično Italijo. Imel bi Vam mnogo pisati, ali vem, da niste doberga zdravja, kar mi vsi obzaluemo in vemo, da ste preobloženi z delom v borbi proti našim narodnim sovražnikom. Naši ljudje dobro poznajo Vašo borbo za novo Jugoslavijo in čitajo vsa Vaša dela.

A sedaj Vas bom poprosil, da nam pošljate tiskani material na naznačen naslov. Pozdravljamo komitej in Vas, z izrazi naše hvaležnosti in našim borbenim pozdravom: Smrt fašizmu! — Svoboda narodu!

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

RAZGLEDNİK

INDIJA — KOČLJIVO VPRAŠANJE

Posebni zastopnik našega predsednika Mr. Phillips, ki se je mudil v Iztočni Indiji, da tamkaj prouči položaj in gospodarski položaj in pot: poročila o tem naši vladi, je nedavno predložil predsedniku svoje tozadevno poročilo. Po-snik Phillips, ki je izkušen diplomat, je bil v Iztočni Indiji tekom lanskega leta. On je realist in pošten človek, in tako je seveda tudi njemu povsem dobro znano vse ono, kar je znano tudi ostalemu svetu, namreč: da angleška administracija Iztočne Indije nikakor ni taka, da bi se zamogla An-

glija z njo ponasati, oziroma da bi bila Angliji v počast, ter da je položaj v Iztočni Indiji postal tak, da je nekako nevarno za vse angleške imperijaliste.

Mr. Phillips predlaga v svojem poročilu našemu predsedniku, da bi bilo najbolje, ako bi angleški kralj objavil častno izjavo, v kateri naj izjavi, da bode Iztočna Indija zadobila svojo popolno neodvisnost ob določenem času po sedanjih svetovni vojni. Ta predlog je seveda deloval na Anglijo nekako tako, kakor razbeljeno železo — kajti v Angliji javnost se ni pozabila, da je ministrski predsednik Churchill nekoč izjavil, dani postal predsednik vlade za to, da bi pomagal razkosati — angleški imperij.

Na podlagi te izjave je potem Anglija, oziroma angleško ministrstvo inostranih del zahtevalo od vlade Združenih držav, da odpove našega poslanika Phillipsa, kar je tembolj značilno, ako uvažujemo dejstvo, da sta Anglija in naša republika zaveznici v sedanjih svetovni vojni in da obe delujeta na to, da se to zavezništvo ohrani tudi v bodoče.

Ker je Mr. Phillips postal v diplomatičnem oziru v Londonu "persona non grata", pride sedaj seveda domov, kar pomeni začasno diplomatično zamago Anglije. Toda ta zamaga nikakor ne bode vodila do končne rešitve perečega položaja in nemirov v Iztočni Indiji. Diplomatična zamaga Anglije nikakor ne bode pomirila jeze voditeljev štiristomilionskega naroda v Iztočni Indiji, kateri bodo skrbeli za to, da se o nezavisnosti Indije v bodoče čestokrat razpravlja in da se pri tem povdarja o hipokrizmu Anglije glede svetovne svobode, medtem, ko Anglija skrbi za to, da ostane položaj Indije v nadalje nespremenjen.

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

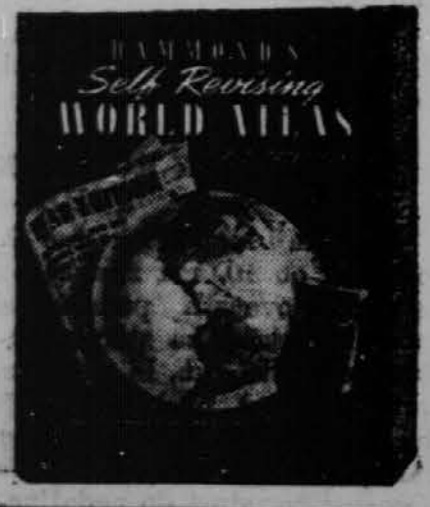
Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

Stevan Popović."

NOVA IZDAJA "Hammondov SVETOVNI ATLAS" V njem najdete zemljevide vsuga sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti današnjim poročilom. Zemljevidi so v barvah. Cena 50 centov. Naročite pri: "GLAS NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

ČITATELJEM je znano, kako se je vse podražilo, ta ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebščine. Da si rojaki zagotovijo redno dopolnjevanje Neta, lahko grede upravitelstvu na roko s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI ORNOVLILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES in ne čakajte na opomin, ker s tem prihranite upravitelstvu nepotrebne stroške?

SEDAJ LAHKO DOBITE LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI pisatelja Louis Adamič-a ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK "Two Way Passage" V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsakega ameriškega naroda, da je pisatelj nasvet, kako bi bilo mogoče po sedanjih vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljenici v Ameriko in pomagali postaviti najbolj napredno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njihovega sijaja in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogel naslov knjige prestaviti iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in jo priporočamo vsakemu, ki razume angleško. "What's Your Name" "Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče arde milijonov. Čitanje te knjige je bogato plodno." — Tako se je izrazil veliki ameriški dnevnik o tej knjigi. Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona Pošljim Money Order za \$..... na lastnoročno podpisano (1) knjigo (1): Moje ime Št. ulica ali Box št. Mesto in država "Glas Naroda" 216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopisov brat podpis in očitnost na priložnost. Dopolni za tiskovno strovo naj bodo v našem uradu najkasneje v sredo sjetral.

Dopisi se nam vedno dobrodošli, ker nam dajejo vse naše čitalstvo in se s njimi naši rojaki takorekoč med seboj pogovarjajo.

PROSLAVA 40-LETNICE SNPJ. V BROOKLYNU

Letos obhaja SNPJ. svojo štiridesetletnico, zato bodo ta izvanredni dogodki v nedeljo 15. oktobra s koncertom in plesom slovesno proslavila društva Slovenija št. 56, Bratska Zveza št. 140, New York All Americans št. 580 and Juvenile Circle št. 50. Proslava bo s posebnim izbranim programom v Slovenskem Domu, 253 Irving Ave., corner Bleecker Street, Brooklyn, N. Y., in se prične ob 4. popoldne.

Glavni govornik bo Mr. Donald Lotič, ki je član finančnega odbora SNPJ. in tajnik največjega društva, št. 559 S. N. P. J., ki ima nad tisoč članov. Nastopil bo v solopetju Tone Šubelj. Mislim, da mi o njem ni treba kaj več govoriti in ga priporočati, ker je poznan osebnost med Slovenci. In zopet bomo imeli lepo priložnost slišati v duetu naši priljubljeni pevki Ann Kopic in Olga Turkovich-Christie. V pro-

gramu so tudi vključena društva: "Domovina", "Slovan" in Tamburaški zbor; ravno tako tudi mladinski člani, "Junior All Americans". Nekaj pesmi bo tudi zapela Josephine Peschel. Kar pa bo najbrže višek zabave, bo šaloigra "Billy's First Date", ki bo prav gotovo vsakega razveselila.

Da bo zabave tem več, bo prvovrsten orkester štirih godcev igral za mlade in stare.

S tem prav iskreno vabim vse v Slovenski dom v nedeljo popoldne, 15. oktobra.

Na svidenje!
Jennie Padar,
voditeljica programa.
Brooklyn, N. Y.

25-LETNICA DRAMSKEGA DRUŠTVA "IVAN CANKAR" - CLEVELAND

Cleveland, O. — Kadar se zida novo poslopje, je važno, da se postavi dovolj močan, soliden temelj, ki je zmožen prenašati težo, ki se na njega zgradi. Ravnotako važno je tudi, kadar se organizira novo kulturno društvo, da se istemu določi in postavi tak temelj, ki dži organizacije skupaj in ji omogoča obstanek, uspešen razvoj in dolgo življenje.

Ustanovitelji dramstega društva Ivan Cankar so brez dvoma imeli vse to na vidiku, ko so polagali temelj pred 25 leti temu tako plodonosnemu društvu. Določili so, da naj služi narodu s tem, da dosledno go-

ji slovensko dramatiko v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., dokler bo dom obstajal in dokler bo kaj zanimanja med Slovenci za tovrstno umetnost v Clevelandu. Spominjam se, da smo imeli že pred 25 leti razne pesništv. ki so napovedovali Slovence v Ameriki smrt že tedaj. Rekli so, da bomo k večjemu kakšnih deset let životali kot narodna skupina, potem pa bomo utonili kot kamen v vodi v amerikanizmu. Naznajali so da bo kmalu konec slovenskega časopisja v Ameriki, tako tudi društev in vsega drugega, kar smo si zgradili. Ampak v zadnjih 25 letih nismo še umrli, niti se nismo razgubili. Obratno! V zadnjih 25 letih so ameriški Slovenci pokazali toliko energije in napredka, kot v nobenih časih prej ne toliko. Dokazali smo da še krepko živimo in da nas še ne bo tako hitro konec.

V zadnjih 30 letih se je po naselbinah v Ameriki zgradilo veliko Narodnih domov, večjih in manjših, ki služijo društvom za seje in njih družabnosti. Prosvetna društva so v zadnjih 25 letih dosegla naravnost velikanske uspehe. Pevska društva so podala z našimi domačimi močmi na oder opere in opere; dramstva društva pa krasne igre.

Da, zadnja leta je vojna res precej omejevala naš napredek. Ampak, ko bo enkrat te črne noči konec, bo zasijal nov kristalen dan, kot še nikdar prej. Torej, vsem Slovincem tukaj v Ameriki in v starem kraju. Se že dani. Potrpimo sedaj in ne bodimo malodušni, da bo zdaj pa zdaj vsega konec. Ohranimo zaupanje v boljšo bodočnost, ker gotovo pride. Naravno je, da za vsako nočjo, naj bo še tako strašna, pride dan, navadno lepši od današnjega ali včerajšnjega. Tako bo tudi enkrat vsem preživim Slovincem lepše solnce sijalo, kot pa sedaj.

Usoda je nanesla, da dramsko društvo Ivan Cankar praznuje svojo 25-letnico v času najhujše svetovne vojne. V času, ko se naš slovenski narod v starem kraju bori s sovražnikom za svoj obstanek in svoje pravice, kot še nikoli prej. Gre se za življenje, za biti ali ne biti. Gotov sem, da bomo zavezniki in z njimi Jugoslovani izšli zmagoviti iz te vojne.

Ko se po vojni svet umiri, bodo naša kulturna društva spet oživila in se razmahnila do novih uspehov in aktivnosti. Tako upam tudi naše dramsko društvo Ivan Cankar. Mladi rod bo poprijel kjer bomo pustili dela starejši in vršili naloge naprej in naprej v nedogledno bodočnost.

SLOVENSKI ZOBOZDRAVNIK

Maspeh, L. I. — Prosim vas, da bi bili tako dobri in uvrstili teh par vrstic v Glas Naroda.

Čestitamo g. George Hribarju, sinu g. Martin Hribarja, klubčarskega obrtnika v New Yorku, ki je izvršil Columbia kot samostojni zobozdravnik, Ina diplomu da lahko začne kot samostojni zobozdravnik toda sedaj je poklican v vojaško službo kot prvi lutenant in tam bo nadaljeval svoj poklic kot zobozdravnik.

Želimo mu dober uspeh!
Naročnik.

Naša sveta dolžnost sedaj pa je, da verno negujemo naša kulturna društva, da posetimo vse njih priredbe in jim nudimo vso našo pomoč, moralno in materialno.

V nedeljo 8. oktobra poda dramsko društvo Ivan Cankar na odru S. N. Doma na St. Clair Ave., ob 3.30 popoldne krasno narodno igro "Deseti brat," povest spisal Josip Jurčič in pozneje dramtiziral igro Fran Govekar. S to predstavo društvo tudi počasti spomin na 100-letnico rojstva Josipa Jurčiča, ki je bil rojen v vasi Muljava dne 4. marca, leta 1844.

Vstopnina k predstavi popoldne in za ples zvečer je samo 75 centov za osebo. Vstopnice dobite v slaščičarni Mrs. Makovec v S. N. Domu, pa tudi jaz jih prodajam in vsi drugi člani in igralci društva Ivan Cankarja.

Torej uredite vse tako, da se gotovo vidimo na predstavi v nedeljo popoldne.

Na svidenje!
Erazem Gorshe.

Za pomoč bratom in sestram

Forest City, Pa. — Na zadnji seji SANSove podružnice v te naselbini smo razpravljali o Pomožni akciji za staro domovino. Prišli smo do zaključka, da je skrajni čas, da tudi mi v Forest Cityu in okolici storimo svojo narodno dolžnost. Do sedaj, čeravno beremo pozive in kako velika bode potreba, vsak dan v listih, nismo storili še nič v tem oziru, razven da je par posameznikov darovalo v ta sklad.

Zato pa vabimo vse Slovence in Slovence iz Forest City, Browndale in Vandling, da se udeležite seje v NEDELJO, 8. OKTOBRA ob pol osmih zvečer v Zvonovi dvorani. Na tej seji si bomo zbrali nabirke in se pogovorili, kako največ pomagati našim rojakom v domovini.

Pridite vsi! Naši trpeči bratje in sestre pričakujejo naše pomoči.

Mat Kamin.

VABILO NA PROSLAVO

40-Obletnice SNPJ.

KONCERT in PLES

S SODELOVANJEM

DRUŠTEV "SLOVENIJA," št. 56,
"BRATSKA ZVEZA," št. 140,
"NEW YORK ALL AMERICANS," št. 580,
JUVENILE CIRCLE, št. 50 "Junior All Americans"

v nedeljo, 15. oktobra, 1944 ob 4. popoldne

- * DONALD LOTIČ, glavni govornik
- * ANTON ŠUBELJ, solist
- * ANN KOPIC in OLGA TURKOVICH-CHRISTIE, duet
- * MEŠANI ZBOR "DOMOVINA"
- * MOŠKI ZBOR "SLOVAN"
- * SLOVENSKI TAMBURAŠKI ZBOR
- * IGRA MLADINE
- * GODBA IN PLES

V SLOVENSKEM DOMU

253 IRVING AVENUE BROOKLYN, N. Y.

VSTOPNINA 60 CENTOV, vključno davek

POROKA NA FARMI

Worcester, N. Y. — Solnce se oddaljuje od nas, in to povzroča rumeno listje na drevju po naših gozdih, kar je krasen razgled v tem jesenskem času.

Letos smo imeli precej dobro leto, je letna dobro obrodila. Zdaj imamo že vse pospravljeno, izzemski krompir. Poleti smo dobivali dež po matem, pa še precej zadosti, da je lahko rastle. Cene za farmerski pridelek so judovske; pač pa mestno prebivalstvo mora plačati visoko za živče. Če bo še nekaj let šlo tako, bo Jud imel vso trgovino v svojih rokah. Zdaj mi drugega kupca po farmah. Dobi dosti gasa, da se prevaža, drugi pa so zapostavljeni, in tako so večinoma iz biznesa. Mi kmetje pa se še v eno dobro obdržimo. Tu in tam imamo še kakšno prijetno uro.

Septembra 3. se je poročila hčerka Mrs. Helena Koren z Mr. Stanley Milave. Obe družini sta ugledni v tem naselju, in obširni kmetje. Svata se je vr-

šila v E. Worcester dvorani, v kateri sta bili postavljeni dve mizi za tristo oseb. Ljudi je bilo pa še več, da so morali počakati na drugo postrežbo.

Nevestina mati je izgledala jako utrujena, pa ni čuda za tako omize pripraviti ni malo delo. Mize so bile z vsem najboljšim obložene. Po večerji je bila plesna zabava. Vse se je vrtele, staro in mlado; še meni so se kolena razmečala.

Mr. in Mrs. Koren sta oddala hčerko od hiše, katera se ni ustrašila hišnega ali poljskega dela, vsled česar jo bosta mati in oče pogrešila. Pa narava tako zahteva: v enem kraju vzame, pa v drugem da. Tako bo pa Mrs. Milave imela dobro pomoč in njen ljubljini sin Stanley dobro ženo.

Lepa hvala obema družinama za krasno postrežbo in razvedrilo. Mladima zakoncema pa obilo sreče!

Pozdrav!
Anton Habinc.

45-LETNO PREISKUŠNJO

IMA

AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA

AMERICAN FRATERNAL UNION

ELY, MINNESOTA

KI IMA

25,000 ČLANOV IN TRI MILJONE

DOLARJEV PREMOŽENJA

Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Ameriški Bratski Zvezi, ki vam nudi poljubno zavarovanje proti bolezni, nesrečam in smrti

Ako je društvo A.B.Z. v vaši naselbini, vprašajte krajevnega tajnika za pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

Note

za
KLAVIR
ali
PIANO HARMONIKO

35 centov komad —
3 za \$1.—

- * Breezes of Spring
- * Time of Blossom (Cvetni čas)
- * Po Jezeru
- * Kolo
- * Spavaj Milka Moja
- * Orphan Waltz
- * Dekle na vrtu
- * O, Marička, pogljaj
- * Barčica
- * Mladi kapetalec
- * Gremo na Štajersko
- * Štajerji
- * Happy Polka
- * Če na tujem
- * Slovenian Dance
- * Vanda Polka
- * Zidana marelja
- * Veseli bratci
- * Ohio Valley
- * Sylvia Polka
- * Zvedel sem nekaj
- * Ko ptičica ta mala
- * Zvedel sem nekaj
- * Ko ptičica ta mala
- * Helena Polka
- * Slovenska Polka
- * Pojdi z menoj
- * Dol s planine
- * Barbara Polka

ZVEZEK 10 SLOVENSKIH PESMI za piano-harmoniko za \$1.

Po 25c komad
Moje dekle je še mlada
Barbara polka

Naročite pri:
Knjigarni
Slovenic Publishing Co.
216 W. 18th Street
New York 11, N. Y.

Angleško-Slovenski

BESEDNJAK

Izšel je novi angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil

Dr. FRANK J. KERN

V njem so vse besede, ki jih potrebujemo v vsakdanjem življenju. — Knjiga je trdo vezana v platno in ima 327 strani.

Cena je \$5.00

Naročite jo pri:

KNJIGARNI "GLASA NARODA"
216 W. 18th Street New York 11, N. Y.

OBLETNICA POROKE

Detroit, Mich. — Tudi jaz se moram enkrat oglasiti v listu "Glas Naroda," ker rad citam in sem že star naročnik. O delavskih razmerah ali o vojni ne bom pisal, saj to že drugi dosti pišejo. Želim le to, da bi že enkrat konec bilo tega strašnega človeškega klanja in da bi se mladi fantje in moške že skoraj čim prej povrnili k svojim dragim.

Zdaj moram pa malo opisati, kako na lep način so naju za mojo ženo, katera je že mnogo let boleehna, presenečili. Ker so bile ravno na obisku pri nas moje žene sestra Mrs. Mary Ule iz Conemaugh v Pennsylvaniji in s sestrična moje žene Mary Čuk iz Park Hill, Pa., ko pravi sestrična: "Veš, Joe, mi dve bi rade šle v S. N. D. "Saj bomo šlj," sem jim rekel, "v soboto zvečer." Nič sluteti, kaj one mislijo, še malo se pogovarjamo, kar zazvonil telefon. "Si ti, Joe," "Ja, jaz sem, "odgovorim, "kaj pa je?" "Veš, ti in tvoja žena sta povabljena v S. N. D. na John R., bomo imeli "surprise party" za naše prijatelje, za tiste, saj jih poznáš." "O, na njih party bom pa šel, če bo le mogoče, obljubilim pa ne, ker moja žena se ne počuti dobro in tudi hodi čiti ne more. Pa če bo bolj-ša, pa vsemno pridem." Sam pri sebi sem si pa mislil, to bo pa ravno prav, ker sta oni dve tukaj iz Johnstowna, Pa., bomo pa šli. In res, pride sobota, 9. septembra. Najina hčerka Jennie pravi: "No, gremo na John R.? Zdaj je pa že čas, ura je 8.30." In se naložimo, pristisne na gas, pa se peljamo in ko pridemo tja, gremo notri, malo postojimo, kar prideta k nama Mrs. Travnik in Mrs. Zabkar in naji polegata v dvorano. Takrat pa zadoni "surprise za Mr. in Mrs. Hochevar!" Nato pa pri-

de najina hčerka s šopkom svežih cvetlic, katere prinese nama njen sinček Roger Joe in nama jih ona pripne na prsi. Nato pridejo Mrs. Paulin, Bene in Travnik in nama reče: "Poglejta tale napis!" Se ozrem in vidim: "31-letnica zakonskega življenja za Mr. in Mrs. Hochevar". Mrs. A. Travnik pristopi in nama pravi: "Zdaj se pa kar vsedita; ta večer je za vaji pripravljen." Nato pa Frank Gaber vstane in naju predstavi našim prijateljem in pove zakaj smo danes tukaj — da obhajamo 31. letnico zakonskega življenja. Nama naredi lep govor. Želi nam še nadaljnjih 35 let srečnega življenja in potem je dal besedo še drugim, ko so nama vsi želeli še mnogo let sreče in zdravlja.

V resnici vam povem, da sva se znašla v takim položaju, da nisva vedela, kje stojiva. Oči obeh so se napolnile s solzami, ko smo videli tako ogromno število prijateljev. — Oh, kaj takega jaz nisem nikdar pričakoval in niti misliti si nisem mogel, da bodo za naju kaj takega naredili. Hvala lepa, Mrs. Ana Travnik, ki je vse tako ona za naju pripravila. Hvala najini hčerki, ki se je toliko potrudila, da niti slutila nisva, kaj se to plete.

Zdaj se morava zahvaliti ženskam, ki so delale in peklye potice in torte in ki so kuhale za "party": Mrs. Ana Travnik, Mrs. Frances Zabkar, Mrs. Paulin, Bene in Mrs. A. na Koss. Na mizo so pa prav pridno nosile Miss Cecili Zabkar, Annie Zabkar, Mr. Adolf Koss in Miss Elsie Koss. V dar so pa nama prinesli lepo karto v kovrti in zraven pa še sedemdeset dolarjev notri, in še posebej so pa dali dar v kovrtah: Anton Bombach Sr. in Anton Bombach Jr.

Toraj lepa hvala vsem skupaj. Prav rada bi se vam zahvalila vsakemu posebej, pa bi vzelo preveč prostora. Toraj še enkrat prav lepa hvala in ob priliki sva vam pripravljena povrniti. Nikdar vas ne bova pozabila.

Ostaneva vam hvaležna
Joe in Jennie Hochevar.

POZIV SLOVENSKIM DRUŠTVOM

Združena Slovenska Društva v New Yorku obdržujejo seje vsak prvi petek v mesecu

v Slovenskem Domu v Brooklynu.

Če vaše društvo še ni pridruženo, pridružite se!
Odbor.

Mali Oglasi imajo velik uspeh

Prepričajte se!

United Committee of South-Slavic Americans

O razmejitvi med Jugoslavijo in Italijo

Članek, ki je izšel v časopisu "NOVA JUGOSLAVIJA", juni—juli 1944.

Napisal Dr. JOSIP SMOĐLAKA

(Nadaljevanje.)

Na vzhod od te naravne, obenem jezikovne meje, se nahajajo kakor splošno znano, samo posamezne, osamljene grupe prebivalstva italijanskega jezika. Tako ne obstaja niti eno italijansko mesto na poti od Gorice do Trsta, niti med Trstom in Reko, niti na progah med Trstom in Puljem.

Ko se italijanskim jezikovnim otokom na južnoslovenskem nacionalnem ozemlju osigura pravico rabe njihovega jezika v javni upravi in v šoli, ki je po zakonih nove Jugoslavije priznana vsem manjšinskim skupinam, — bodo vsi drugi interesi italijanske manjšine v Jugoslaviji našli popolnejše zadovoljenje v sestavi države jugoslovanske nego v državni zvezi z Italijo.

Za istrska mesteca z italijanskim prebivalstvom se vsi v tem strinjajo, da so jim gospodarski interesi nerazdeljivo zvezani z njihovim slovenskim zaledjem. Ako se oni, kot tudi sam Salvemini navaja, ne morejo ločiti od svoje slovenske okolice, bodo vsekakor domeli da je bolj pošteno, da tudi oni pridejo v Jugoslavijo kot del nerazdeljive Istre, v kateri je jugoslovansko prebivalstvo številčno dvakrat močnejše od italijanskega, — a da ne naglašamo kako se iz tega južnoslovenskega življa stalno izpopolnjuje demografske praznine, ki v dotičnih mestih nastajajo.

Enako je nerazdeljiva in stoletna vez mesta Gorice z dolino srednje in gornje Soče, z dolino Vipave in z Goriškim Krasom. Ti slovenski okrajji tvorijo skupno z mestom zgodovinsko pokrajino znano pod imenom Goriško grofijo, medtem kot ima nižava ob dolnji Soči, v kateri živi furlanska veja italijanskega naroda, imenovana Gradška, svoje središče v mestecu istega imena (ki se po slovensko imenuje Gradšče). Goriška pokrajina je eden od nacionalno najhomogenejših krajev. V nji ni niti ene italijanske naselbine, vse so razen mesta Gorice popolnoma slovenske. Tudi v sami Gorici se poleg italijanske govori tudi slovensčina in to v zelo močnem razmerju. Po službeni avstrijski statistiki je v Gorici leta 1910 bilo skoraj 50% občanov slovenskega jezika, a slovenske krvi sigurno tudi več, kar pričajo rodbinska imena s slovenskimi končnicami. V celi Goriški grofiji, skupaj z mestom Gorico, je številno Slovencev desetkrat večje od števila Italijanov. Ako se Gorica, kot se vsi strinjajo, ne more oddeliti od svojega okolja, tedaj vsi razlogi govorijo, da ona mora pripasti Sloveniji, odnosno Jugoslaviji. Gorica je od pamtiveka tudi bila Slovenska, kar kaže samo njeno slovensko ime, ki po pomenu odgovarja italijanski besedi "colle". Od tega starega slovenskega imena je nastalo italijansko ime Gorizia, ki v italijanski ničesar ne pomeni, kakor tudi druga tuja imena, katere so Francozi Angleži in Nemci v svojih jezikih skovali za to mesto — Goritz, odnosno Goertz.

Od vseh spornih obmejnih vprašanj med nami in Italijani, je največje, brez dvoma, vprašanje Trsta (stare rimske kolonije v Ilirski zemlji, s čudnim imenom Tergeste, ki tako živo spominja na slovensko "tržišče"). To veliko mesto z znatno večino meščanov italijanskega jezika Jugoslavija ne prisvaja na račun nacionalne pravice. Čeprav je Trst od povsod okrožen samo s slovenskim življenjem, je pretežno italijanski karakter mesta nepobiten. Jugoslavija se nikakor ne more o tem pripraviti. To ne zahtevajo nje interesi, ker je sam Trst, poleg vse italijanske govornice, usmerjen na najtesnejše sodelovanje z Jugoslavijo. Razen jezika in kulture, ki sta mu skupna z Italijo, Trst v vsakem oziru spada k južnoslovenski strani Jadrana, kolikor po svoji zemljepisni legi in po prometnih zvezah z zaledjem, toliko po pomorsko-trgovskih tradicijah, ki so vzklila iz njegovega položaja, in po vseh ekonomskih interesih, ki so mu skupni z Jugoslavijo. Razen vsega tega ga pa delno za Južne Slovence veže tudi krvno osrodstvo, ker kot se more čitati v Meyerjevi enciklopediji iz onega časa, so prebivalstvo Trsta koncem 19. stoletja tvorili po večini meščani z južnoslovenskega izvora, ki so govorili italijansko.

Trst je naravni morski izhod za severno in zahodno Jugoslavijo, kot tudi za celo Podonavje, s katerim se more zvezati zopet samo skozi Jugoslavijo. Italija je bila z aneksijo Trsta za trenutek zadovoljila italijanske narodne občutke v mestu, ali je hitro prišlo razočaranje nad italijansko upravo. Glavni je vzrok temu nezadovoljstvu bilo ekonomsko padanje mesta pod Italijo. Jugoslavija bo mestu prinesla nov trgovski vzpon. Ali obenem se bo ona tudi varovala, da ne bi izzvala nezadovoljstva Tržačanov na drugi strani. Tržaški Italijani se morajo v svojem avtonomnem mestu, pod suverenostjo Jugoslavije obdržati nacionalno tako zadovoljni in osigurani, kot da živijo v lastni neodvisni državi. Ko bo po tem jugoslovanskem načetu Trstu zajamčeno, da more samostojno voditi svoje mestne posle ter da ohrani svoj narodnostni in kulturni karakter, katerega mu daje večina njegovih meščanov, a da bo

po drugi strani zopet postal glavna morská luka na poti med Srednjo Evropo in Vzhodom, z primernim vplivom mesta na upravo pristana, je težko zasnovati drugo kombinacijo, v kateri bi Trst mogel najti ugodnejše pogoje za svojo bodočnost, bodisi na gospodarskem ali pa prosvetnem polju.

(Dalje jutri.)

Nastop zbora Donskih Kozakov v N. Y. Metropolitan Opera House

Uprava Metropolitan Opera House javlja, da bodo dne 6. in 7. t. m. zvečer nastopili imenovanemu opernem gledališču svetovno znani zbor Donskih Kozakov. Ravnatelj imenovanega zbora, tudi naznanja, da bodo tem povodom njegov zbor pel nove sovjetske pesmi poleg starih ruskih narodnih pesmi. Na programu so tudi verske in klasične pesmi.

Stara znanka se je oglasila

Condersport, Pa. — Ker mi bo naročina 10. oktobra potekla in zaostankarica ne bi bila rada, zato vam pošljem \$3.50 za pol leta, ker brez "Glas Naroda" bi mi bilo predolgočas, posebno romani so mi všeč in dopisi.

Da bi Bog dal, da bi saj to vojsko kmali končali. Časopisi dosti pišejo iz starega kraja, jaz pa nisem toliko srečna, da bi kaj slišala o mojih otrocih, ali so živi ali mrtvi. Če je tako, kakor pišejo po časopisih, ni več nobene žive duše v Jugoslaviji, posebno po naši Dolenjski. Če je res tako, potem ne bom mogla pomagati moji žlahi in mojim otrokom. To je dosti žalostno, da nedolžni narod umira za Hitlerja in njegove tovariše.

Zdaj pozdravim vse čitatele, posebno mojega malega brata in njegovo ženo in družino v Kanadi.

Ivka Graš.

Dopisi

SKUPINA DELAVCEV ZA DEWEYA

Newyorški All American Committee for Dewey and Bricker je nas naprosil, da bi priobčili sledeči dopis z zgorajšnjim naslovom:

— Te dni se je v hotelu Roosevelt v New Yorku sestala skupina delavskih zastopnikov in so postavile odbor, ki bo pomagal do izvolitev Deweya in Brickerja, kakor tudi Currana, ki kandidira za senatorja Združenih držav. Zastopani so bili zastopniki delavskih unij iz ce-

le države. Govorniki so omenjali govore gov. Deweya, ki jih je imel pred kratkim na zapadni obali. Posebno so povdarjali dejstvo, da izvrševalni odbor AFL države New York ni potrdil Curranovega nasprotnika za senatorja.

Kot vzrok, zakaj bo skupina podpirala Deweya, je skupina navedla naslednje:

"Deweyeva vlada je na krmlu države manj kot dve leti.

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

NOVA IZDAJA \$3.00 STANE SEDAJ 3.

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

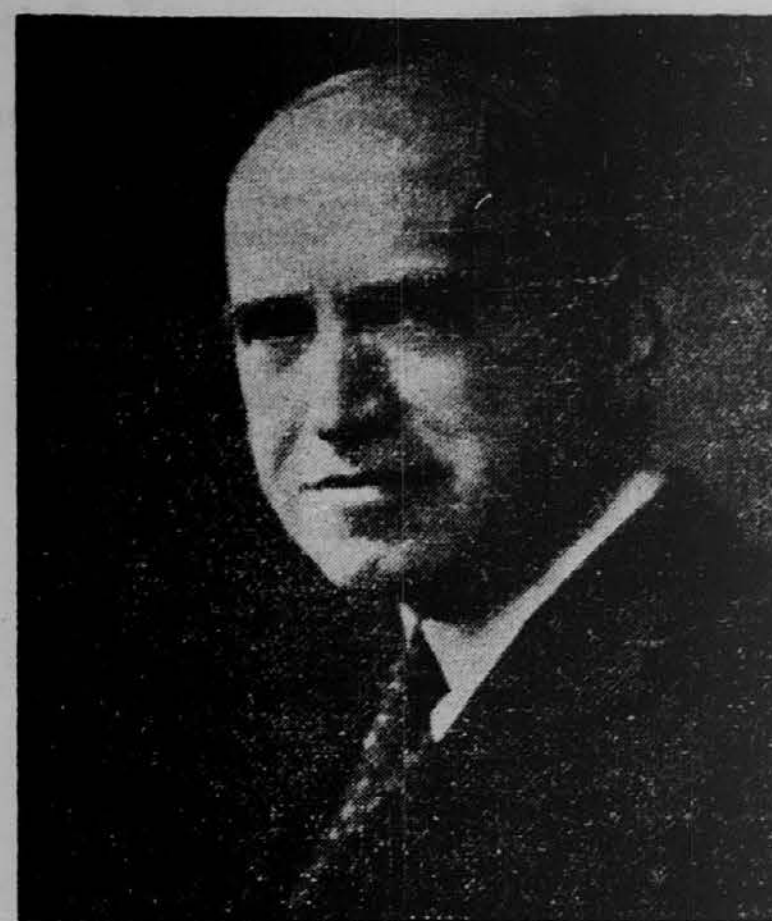
Recepti so napisani v angleškem jeziku, ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi

Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Narodite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

COMMISSIONER PAUL MOSS

Komisjonarja Paul Mossa je župan La Guardia, ki je predsednik City Center of Music and Drama, imenoval za svojega namestnika, da upravlja to slovito gledališče.

V tej kratki dobi je jasno pokazala pravo zanimanje za blagostanje delavcev v tej državi. Ne samo, da je uveljavila dalekosežne zakonodajne določbe v korist delavcev, temveč jih je tudi premenila in zelo strogo. In še več, ščitila je vse dosedanje pridobitve delavcev, ki so bile dosežene v času kritičnega vojnega položaja. V nobeni drugi državi Unije delavci ne prejmejo toliko odškodnine za poškodbe kot ravno v državi New York. Zakoni proti otroškemu delu so postrojeni in sicer v soglasju z izrecno željo gov. Deweya, ki je rekel, da otroci države New York spadajo v solo, ne pa v tovarno."

"Deweyeva uprava dela z delavci in za delavce. Gov. Dewey je naravnost priznal sodelovanje organiziranih delavcev pri uveljavljanju državnih delavskih postav. Imenoval je zastopnike AFL in CIO na glavna mesta v upravi in v vseh svetovnih odborih, ki obrazujejo delavsko politiko v državi. Gubernor in njegova uprava živita zaupanje in podporo delavcev te države. Vse to je rečeno brez vplivanja v politiko, kakor je tudi treba."

— All American Committee for Dewey and Bricker. New York, N. Y.

POUČNE KNJIGE Angleško Slovensko Berilo (F. J. Kern) — vezana knjiga Cena \$2.—

Brezposelnost Pisatelj Fran Erjavce Cena 50c

Knjigarna Slovenic Publishing Co. 216 W. 18th St., New York 11

ZIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v 13 poglavjih opisanih 13 rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

Cena \$2 Lično v platnu vezana. 13 poglavij — 413 strani KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 216 W. 18th Street New York 11

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI IZROČILI SOSEDI, DA JO PREČITA

THE INCREDIBLE

TITO

Man of the Hour

V angleščini izpod peresa slovitega pisatelja

Howard Fast-a

Povest o bojih Jugoslovancev za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej.

"Najbolj razburljiva povest v 27 letih!"

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

Ker je zaloga teh knjig zelo omejena, je priporočljivo, da pošljete naročilo prej ko mogoče. K naročilu priložite v dobrem zavrtku gotovino oz. znamke (Združenih držav). — Narodite lahko pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG

Iz francoščine prestavil J. L.

(135)

V tem je bil Jean Renaud, ki je mislil, da Lucila še spi, šel na plano. Stopi na vrt. Blanche zagleda svojega očeta z okna svoje sobe ter kmalu priteče k njemu dol. Prime ga za roko ter, neizpregovorivši besedice, ga potegne za seboj v gost drevored. Tam pa mu reče radostno:

"Dober dan, oče moj! Tu naju nihče ne vidi. Dej poljubi hčerko svojo!"

To reči ovije roke okoli vratu starčkovega. Jean Renaud ji poljubi čelo.

"Jaz te imam tako rada, tako rada, tako rada!" dobrikuje se mlada deklica.

Jean Renaud se je veselja topil.

"Danes ponoči nisem zatisnila oči. Mislila sem zmerom in zmerom le nate in kako lepo, kako plemenito si ravnal! O oče, oče, kako ponosna sem nate! Videl boš, vse svoje trpljenje pozabiš, ker te hočem imeti tako zelo rada!"

"O, dragi otrok moj! Že onega dne, ko sem izvedel, da si moja hči, je bilo pozabljeno vse moje trpljenje! Jaz sem neizrečeno srečen! In najina sreča bo še večja, ker imel te bom lahko vedno pred očmi, zlata moja Blanche! A nečesa bi te danes rad prosil, otrok moj!"

"Vse ti storim, kar hočeš!"

"Ali nimaš še kakih reči, ki so bile nekdanj Luciline?"

"O, seveda! Vse kar je bilo njenega, je skrbno spravljeno v omari."

"In kje je ta omara?"

"V sobi mojega botra."

"In tedaj je v omari obleka, perilo..."

"Da, vse, kar je imela uboga Lucila. Ničesar niso darovali. Imela je tako lepe čipke; pa niti teh ni mi hotel dati boter, nego kupil mi je rajši nove."

"No, tedaj, otrok moj! Rad bi imel eno obleko hčuge Lucile, priprosto in temno; potem eno ruto, eno srajco, par nogavic in škornjice. S kratko popolno opravo."

Mlada deklica začuden pogleda svojega očeta.

"Našel sem večerj prav ubogo ženo," nadaljuje Jean Renaud, "rad bi jo s tem obdaroval."

Blanche je bila v zadregi.

"Jaz... bi ti rajši dala nekoliko prihranjenega svojega denarja za ubogo ženo," de obotavljaje se. "Dala bi ti toliko, da bi zadostovalo, da si žena kupi lepo obleko."

"Ne, ne, denarja ji nočem dati..."

"Pa morda mojemu botru ne bo prav, veš? On ima reči Luciline tako v časti..."

"Le mirna bodi, Blanche, Rouvenat se ne bo jezil nad tem, baš narobe, še vesel bo tega! Bodi tega gotova!"

"No, hočem izpolniti željo, ko hitro hočeš. Moram iti, da napravim zavitek."

"Da, stori to, otrok moj! Podvizaj se! Hočem te počakati tukaj-le."

"Ali poznam jaz ubogo ženo?"

"Ne, ti je na poznaš."

"Je-li iz Fremicourta ali iz Civrya?"

"Tega ti ne morem povedati."

"Tedaj je skrivnost."

"Da, skrivnost."

"Potem nočem dalje povpraševati," nasmeje se ljubko deklica.

"In glavnik bi tudi lahko dela v zavitek in nekoliko bučik. Si li slišala?"

"Ti mi vzbujáš radovednost zmerom bolj in bolj... A če ima biti skrivnost... Počakaj me; kmalu bom zopet tu!" Lahko kakor ptica zleti Blanche v hišo in v istini kmalu pride z rečmi, ki jih je povila bila v prtič.

"Da."

"Ali si zadovoljen?" povpraša oče.

"Ali prideš k zajtrku?"

"Ne; dokler je Rouvenat z doma, bom jedel v svoji izbi. Hočem si kmalu priti po zajtrk, da ga nesem v svojo izbo; ne?"

"Dobro! Hočem ti izbrati najboljše grizljaje."

"Da me tako razvadiš; ka-li?"

"To stvar le meni pripusti!" odgovori deklica.

Jean Renaud se vrne v ovčarsko kočjo ter rghlo potrka na vrata Lucilina. Ta odpre.

"Že ste vstali?" povpraša starček. "Dober dan, dober dan! Tu sem nekaj prinesel, Lucila, nekaj za vas."

"Kaj takega?"

"Le pogledite!"

Lucila razveže prtič. V njem najde in spozna svojo nekdanjo obleko. Njene oči se napolnijo s solzami in prične ihteti.

"Celo na to ste mislili!" vzklikne. "Pa kako ste li prišli do obleke!"

"Po Blanche. Rekel sem ji, da te reči dam ubogi ženski."

Lucila starčku seže v roke ter reče: "Hvala vam!"

"Zdaj se preoblečete."

"O, da, da; kako se tega veselim! To obleko mi je bil kupil moj oče v Vesoulu. Samo enkrat sem jo imela na sebi. To mantilo sem najrajše nosila. Odela sem jo zmerom ob nedeljah, ko sem hodila v cerkev. In tu, tu je srajca, spodnje škornje, nogavice, škornjice, celo robec! Blanche ni ničesar pozabila!" vzklikne Lucila z otročjim veseljem.

Jean Renaud jo je poslušal, smehljajoč se in ganjen. V časopisu zaviti najde Lucila glavnik in nekaj bučik.

"O zdaj se pa lahko lepo napravim, da sprejemem svojega sina!" reče Lucila radostno in sreča solze jej zabliščajo v očeh.

(Nadaljevanje prihodnjč)